

Yttrande över betänkandet **Ökat informationsflöde till brottsbekämpningen – En ny huvudregel (SOU 2023:69)**

Justitiedepartementets diarienummer Ju2023/02434.

Sammanfattning

Lantmäteriet tillstyrker förslaget i de delar som avser att Lantmäteriet:

- *ska* lämna en kontaktuppgift på begäran till en brottsbekämpande myndighet,
- *får* lämna uppgifter utan föregående begäran till en brottsbekämpande myndighet om uppgiften kan antas behövas i den brottsbekämpande verksamheten, samt
- *ska* lämna en uppgift om den begärs av en brottsbekämpande myndighet och behövs i den brottsbekämpande verksamheten.

Lantmäteriet avstyrker förslagen i de delar som avser:

- omfattningen av skyldigheten att lämna information utan föregående begäran. I det ingår även mängden tid och resurser som en begäran är tänkt att få ta i anspråk och att förslaget inte ger rättsligt stöd för att tillgodose alla behov som de brottsbekämpande myndigheterna har enligt betänkandet,
- utredningens slutsats att ett utlämnande av information bör ske elektroniskt på annat sätt än genom direktåtkomst och att det inte finns behov av att ändra i de registerförfattningar som avser Lantmäteriet, samt
- bedömningen att uppgiftsskyldigheter som föreslås inte bör leda till något ökat resursbehov vid de myndigheter som berörs.

Lantmäteriet bedömer att dessa frågor behöver utredas ytterligare. I den vidare beredningen behöver särskilt behovet av ökade resurser och hur dessa ska finansieras utredas närmare. Lantmäteriet bedömer att förslaget kommer att medföra ökade kostnader för myndigheten.

Lantmäteriet vill mot bakgrund av ovanstående lämna följande synpunkter.

Uppgiftsskyldighet avseende kontaktuppgifter (4 §)

Lantmäteriet tillstyrker att myndigheten ska lämna en kontaktuppgift som avser en enskild till en brottsbekämpande myndighet på begäran.

För att myndighetens resurser att omhänderta sådana förfrågningar som inkommer ska vara tillräckliga, bör ett förtydligande göras avseende om även kontaktuppgifter som inte är enkelt sökbara hos myndigheten ingår i uppgiftsskyldigheten. Se även avsnitt Tidsåtgång.

Lämna uppgifter utan föregående begäran (5 §, avsnitt 9.6.11)

Lantmäteriet tillstyrker förslaget att en myndighet som pekats ut i förslaget får rättsligt stöd att lämna uppgifter till brottsbekämpande myndigheter utan föregående begäran. Det är positivt att myndigheterna får ett tydligt rättsligt stöd för att lämna uppgifter på eget initiativ.

Förslaget innebär dock inte enbart att de utpekade myndigheterna *får* lämna uppgifter. Förslaget innebär även att de utpekade myndigheterna blir skyldiga att lämna uppgifter utan föregående begäran om uppgiften kan antas behövas i den brottsbekämpande verksamheten (första nivån; Lantmäteriets anm.). Betänkandet kan även läsas som att brottsbekämpande myndigheter ser ett behov av att uppgiftslämnande myndigheter analyserar och upptäcker information om mönster som kan indikera brottslig verksamhet (andra nivån; Lantmäteriets anm.).

Lantmäteriet bedömer att omfattningen av den första nivån behöver bli mer precis och regleras på ett tydligare sätt. Uppgiftsskyldigheten bör vara begränsad till uppgifter som myndigheten enkelt kan förväntas upptäcka utifrån de kunskaper myndighetens medarbetare har utifrån sina instruktionsenliga arbetsuppgifter och därtill kunskap de fått genom samverkan med brottsbekämpande myndigheter. Lantmäteriets uppfattning är att en sådan begränsning bör framgå direkt i författning för att skapa så stor tydlighet som möjligt.

Lantmäteriets bedömning är att myndigheten – för att kunna leva upp till förväntningarna på den andra nivån och upptäcka mönster som kan indikera brottslighet – behöver ha rättsliga och ekonomiska förutsättningar att genomföra sådana systematiska behandlingar.

Lantmäteriet bedömer inte att förslaget i betänkandet tillgodoser behovet av rättsligt stöd för att systematiskt och på eget initiativ behandla uppgifter (bl.a. personuppgifter) med syfte att identifiera för de brottsbekämpande myndigheterna relevant information eller mönster som indikerar brottslig verksamhet. Utan ett tydligt rättsligt stöd saknas förutsättningar för Lantmäteriet att på eget initiativ exempelvis göra systematiska behandlingar av personuppgifter eller bygga in funktionaliteter i myndighetens system för andra ändamål än de som avser fullgörande av myndighetens självständiga kärnuppgifter. Ett uttryckligt stöd i författning behöver finnas för de uppgiftslämnande myndigheterna att genomföra systematiska behandlingar

med ovanstående ändamål; bland annat med hänsyn till den behandling av personuppgifter som detta skulle kräva.

Avslutningsvis kan noteras att den information som Lantmäteriet kan bidra med många gånger kräver vidare analys för att fullt ut kunna nyttjas av brottsbekämpande myndigheter. I vissa delar krävs också särskild kunskap om informationens innebörd eller kunskap om uppbyggnaden av myndighetens tekniska handläggningsstöd. Roller och ansvarsfördelning mellan den myndighet som lämnar respektive mottar uppgifterna behöver därför vara tydlig. En fråga som enligt Lantmäteriets uppfattning behöver tydliggöras är vem som ska ansvara för och genomföra nödvändiga analyser baserade på den information som de uppgiftslämnande myndigheterna har tillhandahållit.

Lämna uppgifter på begäran (5 §)

Lantmäteriet tillstyrker att myndigheten på begäran ska lämna uppgifter till en brottsbekämpande myndighet. För att myndighetens resurser att omhänderta sådana förfrågningar som inkommer ska vara tillräckliga, bör ett förtydligande göras avseende hur mycket tid och resurser hanteringen av en sådan begäran ska få ta, samt hur snabbt en sådan begäran behöver hanteras, se avsnitt Tidsåtgång.

Tidsåtgång

Såsom nämnts ovan bör det vidare utredas vilka konsekvenser uppgiftsskyldigheten får på de uppgiftslämnande myndigheternas befintliga uppdrag. Exempelvis behöver det bli tydligt hur mycket tid och resurser en begäran från de brottsbekämpande myndigheterna eller ett utlämnande utan föregående begäran får ta i anspråk. Alla uppgifter som kan vara relevanta för en brottsbekämpande myndighet är i dag inte enkelt sökbara hos Lantmäteriet. Såsom tidigare har nämnts bedömer Lantmäteriet att en begränsning av uppgiftsskyldighetens omfattning därför bör framgå av författning.

Elektroniskt utlämnande (kapitel 20)

Lantmäteriet avstyrker bedömningen att det inte finns behov av att ändra registerförfattningar som avser Lantmäteriet. Lantmäteriet bedömer att följande två frågor behöver utredas ytterligare.

- Utlämnande genom direktåtkomst. Bedömningen av om direktåtkomst kan vara ett lämpligt sätt att lämna ut information bör göras utifrån varje informationsmängd för sig och omständigheterna i övrigt.
- Begränsningar i registerförfattningar. Lantmäteriet tillämpar flera registerförfattningar som inte är utredda i betänkandet. Exempelvis är

tillgången till information från lägenhetsregistret i elektronisk form kraftigt begränsad.¹

Ekonomiska konsekvenser (avsnitt 22.3)

Lantmäteriet avstyrker bedömningen att uppgiftsskyldigheterna inte bör leda till något ökat resursbehov vid de myndigheter som berörs. Lantmäteriets bedömning är att de ekonomiska förutsättningarna och eventuell risk för negativ påverkan på de utpekade myndigheternas nuvarande kärnuppdrag behöver utredas ytterligare.

Ett fungerande utbyte av information förutsätter en kontinuerligt god och effektiv samverkan mellan de berörda myndigheterna. De uppgiftslämnande myndigheterna behöver förstå de brottsbekämpande myndigheternas behov av information och bidra med sakkunskap såväl vid generella förfrågningar som i enskilda ärenden. De förfrågningar om utlämnande av information till brottsbekämpande myndigheter som Lantmäteriet har hanterat hittills visar på ökad resursåtgång och bedöms öka ytterligare vid förslaget genomförande. Kostnaden för resursåtgången hos de uppgiftslämnande myndigheterna, inklusive kostnaden för fortbildning av myndigheternas medarbetare, behöver därför beaktas i konsekvensanalysen.

Om Lantmäteriet ska kunna följa fastighetstransaktioner för specifika fastigheter, fysiska och juridiska personer bedömer myndigheten att den behöver genomföra viss teknisk utveckling. Sådan bevakningsfunktionalitet saknas idag. Om sådan bevakningsfunktionalitet ska utvecklas behöver kostnaderna för dessa anpassningar utredas vidare.

Lantmäteriets uppfattning är sammanfattningsvis att förslaget sannolikt kommer att medföra ökade kostnader för myndigheten. Finansieringen för dessa kostnader behöver säkerställas.

---

¹ Lag (2006:378) om lägenhetsregister och förordning (2007:108) om lägenhetsregister. Det finns ett förslag om att ändra i regleringen av lägenhetsregistret, se Bättre information om hyresbostäder - kartläggning av andrahandsmarknaden och ett förbättrat lägenhetsregister, SOU 2023:65.

Övriga kommentarer

En god övergripande infrastruktur för informationshantering mellan myndigheter är viktig. Förslaget bör därför kombineras med andra åtgärder, exempelvis för att skapa interoperabilitet. Utan en väl fungerande infrastruktur riskerar förslaget att bli onödigt kostnadsdrivande.

Upplysningsvis vill Lantmäteriet även uppmärksamma att ansvaret för fastighetsbildningsverksamheten är delat mellan Lantmäteriet och de kommunala lantmäterimyndigheterna

---

Lantmäteriets beslut i detta ärende har fattats av generaldirektören Susanne Ås Sivborg.

I den slutliga handläggningen har även deltagit ställföreträdande generaldirektören Anders Lundquist, verksamhetsområdeschefen Marika Ström, strategiska rådgivaren Agnieszka Drewniak, chefsjuristen Maria Monthure, strategichefen Per Sörbom samt juristerna David Fridh, Alexander Frohm och Tove Korske, den sistnämnda som föredragande.

För Lantmäteriet

Susanne Ås Sivborg